

Т.М. КОВАЛЬЧУК
А.А. МИХАЛКІВ

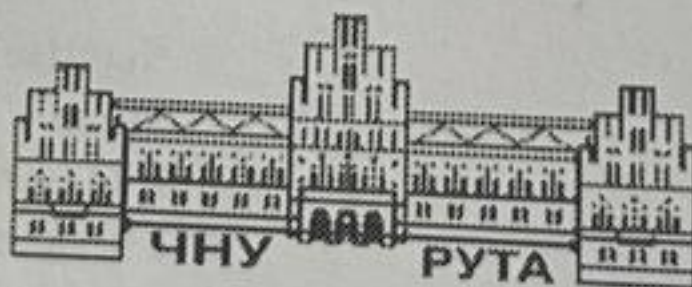
ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Т.М. Ковальчук, А.А. Михалків

ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Навчальний посібник

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 5 від 28 квітня 2025 року)

Рецензенти:

- Н.М. Малюга** – доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування й аудиту Поліського національного університету;
- В.В. Ясишена** – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, обліку й оподаткування Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету.

Ковальчук Т.М., Михалків А.А.
К 563 Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. пос. / Т.М. Ковальчук, А.А. Михалків. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 376 с.
ISBN 978-966-423-968-1

У навчальному посібнику особливу увагу приділено концептуальним основам МСФЗ, складу і структурі фінансових звітів, особливостям визнання оцінки та розкриття інформації про активи, довгострокові та поточні зобов'язання, фінансові інструменти, підходи до визнання й оцінки доходів і витрат. Теоретичний матеріал доповнено практичними прикладами, переліком питань для самоконтролю, тестами та ситуаційними завданнями, які допоможуть набуту практичних навичок застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності «Облік і оподаткування» та інших спеціальностей економічного профілю, аспірантів, викладачів і практиків.

ISBN 978-966-423-968-1

УДК 657.22(075.8)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025
© Ковальчук Т.М., 2025
© Михалків А.А., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
ТЕМА 1. РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА	
ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ.....	8
1.1. Класифікація моделей бухгалтерського обліку	8
1.2. Глобалізація бізнесу та необхідність уніфікації фінансової звітності на міжнародному рівні.....	15
1.3. Міжнародні організації, що впливають на процес стандартизації обліку ...	18
Запитання та завдання для самоконтролю.....	21
Тести для самоперевірки знань.....	22
ТЕМА 2. СУТЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ	
ЗВІТНОСТІ Й ОСНОВНІ ПРОЦЕДУРИ ЇХ УПРОВАДЖЕННЯ	25
2.1. Роль і призначення міжнародних стандартів обліку (фінансової звітності)	25
2.2. Історія створення Комітету з міжнародних стандартів фінансової звітності (КМСФЗ).....	29
2.3. Склад і характеристика основних органів КМСФЗ, порядок і принципи їх формування.....	32
2.4. Порядок розроблення й ухвалення МСФЗ, їх правовий статус	37
2.5. Якісні характеристики і основні припущення фінансової звітності згідно з Концептуальною основою складання і подання фінансової звітності.....	41
2.6. Елементи фінансової звітності й етапи її формування.....	44
2.7. Методи оцінки вартості та концепція підтримання капіталу	47
Запитання та завдання для самоконтролю.....	48
Тести для самоперевірки знань.....	55
ТЕМА 3. СКЛАД І СТРУКТУРА ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ,	
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЇХ ПОДАННЯ.....	60
3.1. Загальні вимоги до формування фінансової звітності за МСБО.....	60
3.2. Вимоги до Звіту про фінансовий стан (балансу) відповідно до вимог МСБО (IAS) 1	66
3.3. Вимоги до Звіту про прибутки та збитки та іншого сукупного доходу відповідно до МСБО (IAS) 1	69
3.4. Вимоги до Звіту про зміни у власному капіталі	72
3.5. Вимоги до Звіту про рух грошових коштів	73
3.6. Облікова політика, зміни в бухгалтерських оцінках і помилках	79
3.7. Проміжна фінансова звітність.....	86
Запитання та завдання для самоконтролю.....	88
Тести для самоперевірки знань	106

ТЕМА 4. ОСНОВНІ ЗАСОБИ, НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ:

ВИЗНАННЯ Й ОЦІНКА

4.1. Визнання й оцінка основних засобів	112
4.2. Амортизація основних засобів	112
4.3. Розкриття інформації про основні засоби у фінансовій звітності	117
4.4. Критерії визнання й оцінка нематеріальних активів	129
4.5. Амортизація нематеріальних активів	120
4.6. Розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності ...	128
4.7. Сутність оренди згідно з МСФЗ (IFRS) 16 “Оренда”	129
4.8. Розкриття інформації про оренду у фінансовій звітності	133
4.9. Зменшення корисності активів згідно з МСБО (IAS) 36	135
Запитання та завдання для самоконтролю	138
Тести для самоперевірки знань	146

ТЕМА 5. ОБЛІК ЗАПАСІВ І ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ.....

5.1. Оцінка запасів і методи списання запасів	152
5.2. Розкриття запасів у фінансовій звітності згідно з МСБО	152
5.3. Облік дебіторської заборгованості відповідно до МСБО	158
5.4. Непоточні активи, призначені для продажу та припинена діяльність згідно з МСФЗ 5 “Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”	159
Запитання та завдання для самоконтролю	162
Тести для самоперевірки знань	167

ТЕМА 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НЕПЕРЕДБАЧЕНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ Й АКТИВИ, ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ І ПРОГРАМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....

6.1. Забезпечення, умовні зобов'язання й умовні активи	177
6.2. Виплати працівникам	177
6.3. Облік і звітність щодо програм пенсійного забезпечення	184
Запитання та завдання для самоконтролю	187
Тести для самоперевірки знань	192

ТЕМА 7. ПОРЯДОК ОБЛІКУ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ.....

7.1. Поняття та класифікація фінансових інструментів	202
7.2. Облік фінансових інструментів	202
7.3. Розкриття інформації про фінансові інструменти у звітності	209
7.4. Платежі, що ґрунтуються на акціях МСФЗ (IFRS) 2	217
Запитання та завдання для самоконтролю	
Тести для самоперевірки знань	

ТЕМА 8. ВИМОГИ ДО ВИЗНАННЯ, ОЦІНКИ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ Й ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА	234
8.1. Суть і основні критерії визнання доходу від договорів з клієнтами згідно з МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами»	234
8.2. Визнання витрат на виконання договорів з клієнтами.....	241
8.3. Подання інформації про договори у фінансовій звітності.....	243
8.4. Податки на прибуток згідно з МСБО (IAS) 12 «Податки на прибуток» ...	244
8.5. Прибуток на акцію згідно з МСБО (IAS) 33 «Прибуток на акцію».....	248
Запитання та завдання для самоконтролю.....	252
Тести для самоперевірки знань.....	258
ТЕМА 9. МЕТОДИКА ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ВПЛИВУ ЗМІНИ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ І ЦІНОВИХ ЗМІН.....	264
9.1. Іноземна валюта згідно з МСБО 21	264
9.2. Визнання валют і валютних курсів.....	267
9.3. Переведення елементів фінансової звітності підприємства в іншу валюту подання	271
9.4. Розкриття інформації про вплив зміни валютних курсів у фінансовій звітності	272
Запитання та завдання для самоконтролю.....	273
Тести для самоперевірки знань.....	276
ТЕМА 10. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОБ'ЄДНАННЯ БІЗНЕСУ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОНСОЛІДОВАНИХ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ.....	281
10.1. Мета і сфера застосування МСФЗ 3 "Об'єднання бізнесу"	281
10.2. Консолідована фінансова звітність	285
10.3. Розкриття необхідної інформації у консолідованій фінансовій звітності.	290
10.4. Інвестиції в асоційовані підприємства згідно з МСБО 28	292
10.5. Складання фінансової звітності компанії у разі суттєвих змін умов її діяльності.....	292
10.6. Подання інформації за сегментами бізнесу	295
Запитання та завдання для самоконтролю.....	299
Тести для самоперевірки знань.....	311
ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ТА ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ.....	316
GLOSSARY OF DEFINED TERMS.....	337
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	369

Навчальне видання

*Ковальчук Тетяна Миколаївна
Михалків Алла Анатоліївна*

ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Навчальний посібник

Літературний редактор

Лукул О.В.

Технічна редакторка
та дизайн обкладинки

Кудрінська О.М.

Підписано до друку 30.05.2025. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний. Тираж 30.
Ум.-друк. арк. 20,6. Обл.-вид. арк. 22,2. Зам. Н-041.
Видавництво та друкарня Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.